

Стенографски дневник

НА

20. заседание

Четвъртък, 31 януари 1946 г.

(Открито в 15 ч. 40 м.)

Председателствували подпредседателите Петър Попзлатев и д-р Пещо Костурков. Секретари: Рада Ноева и Йордан Чобанов.

СЪДЪРЖАНИЕ:

Съобщения:	Стр.	Говорили:	Стр.
Отпуск	163	м-р д-р Михаил Геновски	167
По дневния ред:		Титко Черноколев	167
Проекторешение за одобрение 9. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 18 декември 1945 г., протокол № 183, относно освобождаване от заплащане бандеролно право и др. рязания тютюн за цигари на съветските войски, изработен от суров на листа тютюн, 24 тона (Приемане)	163	Георги Колев	168
Законопроекти: 1) за обществено хлебопроизводство и хигиенизиране на селото (Първо четене — продължение на разискванията и приемане)	164	Игнат Илиев	169
Говорили: Асев Драгнев	164	Венелин Медаров	170
Стефан Крайчев	165	3. За допълнение на членове 4 и 6 от наредбата-закон за етажната собственост (Първо четене)	170
Борис Ангелов	165	Говорили: Йордан Чобанов	170
2. За упаване на страната от внасянето и разпространението на опасни неприятелски болести по растенията (Първо четене)	168	Филип Филипов	171
		Давид Йерохам	171
		Иван Каменов	171
		4. За допълнение на чл. 106 от закона за нотариусите (Първо четене)	172
		Говорили: Минчо Минчев	172
		Драгомир Христов	172
		Петър Каменов	173
		Ефрем Митев	173
		Любен Георгиев	173
		Дневен ред за следващото заседание	173

Председателствуваш Петър Попзлатев: (Звъни) Има нужното число народни представители. Обявявам заседанието за открито.

(От заседанието отсъствуват следните народни представители: Адам Трънка, Александър Ботев, Али Чепчиев, Архангел Дамянов, Атанас Донков, Бойко Шалапатов, Васил Пазурджиев, Вели Ахмедов, Георги Данков, Георги Енчев, Гьокко Габровски, Димитър Икономов, Димитър Крайчев, Димитър Попов, Жеко Жеков, Иван Спасов, Иван Янков, Иван Гутов, Йордан Иванов, Коста Дачев, Коста Крачанов, Костадин Дичев, Митю Митков, Николай Иванов, Симеон Ковачев, Славен Купаров, Спиро Трингов, Цветан Капитанов и Юсени Шолев)

Председателството е разрешило отпуск на следните г-да народни представители: Али Бекиров — 2 дена, д-р Георги Славчев — 1 ден, Доичо Досев — 2 дена, Кирил Тонев — 2 дена, Михаил Константинов — 1 ден, Тодор Иванов Гичев — 2 дена и Юсени Алиев Шолев — 3 дни.

Минаваме към точка първа от дневния ред:

Одобрение на проекторешението за одобрение на 9. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 18 декември 1945 г., протокол № 183, относно освобождаване от заплащане бандеролно право и др. рязания тютюн за цигари на съветските войски, изработен от суров на листа тютюн, 24 тона.

Моля секретаря да прочете проекторешението.

Секретар Рада Ноева (к): (Чете)

„МОТИВИ

към проекторешението за одобрение на 9. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 18 декември 1945 г., протокол № 193, относно освобождаване от заплащане бандеролно право и др. рязания тютюн за цигари на съветските войски, изработен от суров на листа тютюн, 24 тона.

Г-да народни представители! С писмо № 8867—III. 24. XI. 1945 г. г-н министърът на външните работи и на изповеданията, в качеството му на комисар по изпълнение съглашението за примирие, съобщава, че съветските войски в България притежават 24 тона суров на листа тютюн, докаран от Унгария като военен трофей, и желаят да го преработят на цигари или рязан тютюн за цигари в наши тютюнови фабрики, без да заплащат бандеролно право, допълнително такова за фонд „Градушка“, общински налог и мурурие (акциз).

Съобщавайки горното, г-н министърът на външните работи и на изповеданията моли да бъде сезиран Министерският съвет с въпроса, като се освободи от заплащане на посочените данъци въпро-

сното количество от 24 тона суров на листа тютюн при преработката му.

Пред вид на това, че посоченото количество суров на листа тютюн е собственост на съветските войски, които желаят той да бъде преработен в наши тютюнови фабрики и получените цигари и рязан тютюн за цигари ще служат изключително за нуждите на съветските войски, както и въз основа на чл. 15 от съглашението за примирие, намирам, че това искане следва да се удовлетвори.

Като излагам горното, моля, г-да народни представители, да разглеждате и, ако одобрите, да гласувате приложеното проекторешение.

Гр. Софи, декември 1945 г.

Министър на финансите: Ст. Чолаков

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за одобрение 9. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 18 декември 1945 г., протокол № 183, относно освобождаване от заплащане бандеролно право и др. рязания тютюн за цигари на съветските войски, изработен от суров на листа тютюн, 24 тона.

Одобрява се 9. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 18 декември 1945 г., протокол № 183, което гласи:

На основание чл. 22 от закона за гражданската мобилизация и чл. 15 от съглашението за примирие, разрешава се на съветските войски в България да преработят в цигари или рязан тютюн за цигари 24 тона суров на листа тютюн, внесен като военен трофей от Унгария.

Преработката да стане в български тютюнови фабрики, посочени от Министерството на финансите — Дирекция на държавните приходи и акцизите. Съветските войски се освобождават от заплащане върху така преработените цигари и рязан тютюн за цигари на бандеролно право, допълнително такова за фонд „Градушка“, общински налог и мурурие (акциз).“

Председателствуваш Петър Попзлатев: Няма записани оратори. Председателството поставя на гласуване прочетеното проекторешение.

Тези г-да народни представители, които са за одобрение на проекторешението, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Минаваме на втора точка от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за обществено хлебопроизводство и хигиенизиране на селото — продължение на разискванията.

Има думата народният представител г-н Асен Драгнев.

Асен Драгнев (с): (От трибуната) Г-да и г-жи народни представители! Творческата работа на Народното събрание навлиза всеки ден в осъществяване на дело програмата на Отечествения фронт. С истинско задоволство ние посрещаме внасянето на един от серията закони, които вероятно нашите народни министри ще продължат да внасят — законодателство, което ще има за задача всеобщото подобрене бита на нашето население, особено бита на нашето село, от изворите на което черпим национална, материална и обществено-политическа сила. А битът на нашето село е на невъзможно ниско стъпало. От него са далеч елементарните човешки потребности. Живнените нужди на селското население се задоволяват по един първобитен път, където няма подем от културни и технически постижения. Храненето и обличането на хората, които създават храната и първичните материали за облеклото на всеки, стоят далеч от елементарните изисквания на хигиена, на здравни правила, дори на добро стопанисване.

Нуждите не могат вече да се задоволяват на принципа „всяка коза за своя крак“. Общественото задоволяване на тия нужди — ето новият път, по който ще вървим напред. И една от големите, настоящи нужди на нашето селско население — хлябът и хигиената — законопроектът, който ни занимава, разрешава по пътя на общественото и задоволяване. Ние виждаме един законопроект за обществено хлебопроизводство и хигиенизиране на селото. Колко е еволюирал животът и колко много егоизмът отстъпва място на общо-народните нужди! Кога по-рано можеше в нашето село да се говори за фурни, и то за обществени фурни, в които всички селски домакинства да печат своя насъщен хляб? Колко рутинна, невежество, предрасъдъци изгоряха и всеки ден изгарят в пламъка на общественото сътрудничество, творчески инициативи за самопомощ, които пастърчава Отечественият фронт в нашите села! Кооперацията и новата народна селска община, реформирана за стопанско творчество, а не само като административна агенция на централната власт, поемат здраво пътя на подобрене бита на нашето село. Новата народна държава отпраща погледа си към подпомагане на тия настоящи нужди на нашето селско население. След закона за общественото хлебопроизводство и хигиенизиране на селото ще трябва да последват още много закони от тази категория. Селските ни общини ще трябва да създадат най-разнообразни общински стопански предприятия за посрещане на много жизнени нужди на жителите си. Заедно с общественото хлебопроизводство ще преминем и към обществените столове за хранене, доколкото могат да се приспособят към бита ни; към обществените превози за товар и пътници (общински и кооперативни коли), към общественото осветление и отопление, към общественото водоснабдяване, към обществените аптеки и лекарствоснабдяване и т. н.

Законът, който ни занимава, иде да удовлетвори нуждата от доброкачествен и евтин хляб за хората. Хлябът е основната храна на българина, който той употребява в много по-голямо количество, отколкото другите народи. Представете си селския дом без достатъчно хляб. Там трябва да има хляб в достатъчно количество: за хората, за работниците, за слугите, за животните дори. В селата се ялиле много хляб. Едва сега, в оскъдните години, които преживяме и които продължаваме още да живеем, се вижда от добрия стопанин и стопанка нуждата да се пестят хлябът, да бъде той по-икономичен. Селото ядеше доскоро лош, недоброкачествен хляб. Неотдавна в нашите крайдунавски села, производители на жито, хората употребяваха само царевича за хляб (качамак и просеник), а житото продаваха за посрещане на другите нужди на домакинството, като оставаха малко за чист пшеничен хляб през добри дни и по-големи празници. Днес там се яде хубав бял хляб, но селската стопанка знае, колко много труд и време й струва приготвянето на необходимия за домакинството хляб, особено когато това домакинство е по-многоличено, а тя няма достатъчно помощници. Нави-жът да се приготвя хляб за повече време не е още развил навсякъде. Все още се практикува месенето на пресен хляб, дори по три пъти на ден — сутрин, обяд и вечер — за да бъде топъл; при липсата на друга по-хубава храна, поне да има мек и топъл хляб. А това не само че изтощава домакинята, но то е нехигиенично и икономично. Рядко има в нашите села частни фурни. Тях ще видите само в по-големите села, където има повече чуждо население, което се задоволява от тези фурни. Малко селски домакинства по-сят хляб за опичане в тях, а почти никое домакинство не си служи за приготвяне и опичане на необходимия му хляб в такива фурни. Сега ще видим на някои места, тези фурни да дават приготвен хляб на селски стопани, причислени към категорията на подлежащите на изхранване, и получават дажбите си хляб както градското население. Излишките обаче след 9 септември обществени фурни все повече увеличат населението, и резултатите от тяхната практика са блестящи. Ща насърчи тези инициативи, да даде по законодателен път здрави начала на тяхното организиране, свързвайки хлебопеченето с работилници за консерви, със сушилници за плодове и зеленчуци, с пушилници за месо и главно с бани, перални, с дезинфекционни камари — ето благотворните задачи на предлагания законопроект.

Г-да и г-жи народни представители! Проблемата за общественото хлебопечене в селата ще направи един действителен преврат в бита на нашето селско население. А колко много ще спечели от това народното стопанство ние видяхме вчера от данните, които г-н министърът ни даде. Ще се приготвя доброкачествен и евтин хляб, ще се повиши здравето и работоспособността на селския стопанин на по-високо ниво; домакинята в село ще се облекчи от изтощителния труд, който похабява рано нейните жизнени сили; ще се спести разпичането на зърно, на горивни материали. А всичко това, както казва в мотивите си и г-н министърът, означава милиарди ико-

номии за народното стопанство — особено в сезона на усилената полска работа, обществените фурни идват като благословена подкрепа на стопанката и пръснатото из плодоносните полета селско домакинство. Във все повече създаващите се земеделски производствени кооперации обществените фурни ще станат вече една първостепенна нужда. Те ще бъдат създавани не само в населеното място, но и в средата на кооперативния блок, при стопанските сгради на полето, где то стопаните ще прекарват цял работен сезон.

Г-жи и г-да народни представители! Храната на нашето селско население все още е долнокачествена. За да задоволи друга нужда, производителят на храната се храни оскъдно. Но има и друга причина за това — неумението и липсата на възможност да се приготви и запази оная храна, която иначе би се разпиляла и повредила. Законопроектът разрешава и тази жизнена проблема — да подобри качествено храната на селския стопанин, като му създаде условия в комбината — фурна и баня — да консервира произведенията си: зеленчуци, плодове, месо. Независимо от това, за да се даде здрав, питателна храна, цели се и се разрешава една друга стопанска задача: на пазара, чрез кооперацията, да се изнасят произведенията на българското село в консервирано състояние, като се съхраняват до подходящия за добри пазарни условия момент.

Г-да и г-жи народни представители! Хигиенизирането на нашето село е друг също крупен по значение проблем, който разглежданият законопроект иска да разреши отчасти. Здравното състояние на нашето село е на ниско стъпало и ние не бива да искаме повече икономии, когато дойдем до разглеждане на бюджета на Министерството на народното здраве. Пословична е нечистоплътноста на хората в нашите села. Има за това и обективни причини, но липсват здравни навики. Нашият селски стопанин се кълне от лятото през работния сезон на реката, за да измие праха и потта от непосилната работа на полето. И след това се кълне пак на другото лято. Домашни условия за баня в къщи липсват. От всичко това, виждаме големи кожни и други заболявания. Банята не е само културна нужда, тя е здравна нужда от първа величина, както храната, почивката. Да не остане нито едно българско село без баня — ето нашият девиз, ето и задачата на предлагания ни законопроект. Покрай банята се осъществяват и пералните, обществената пералня, в която нашите стопанки лично или чрез специално оставени там перачки ще перат дрехите на своите семейства и удобно, и икономично, и свързано с малко загуба на време и труд, особено като се въведат машините-перачки. Представяме си оная промяна, която ще настъпи в бита на хората тогава: чистота, хигиена и здраве ще пълнят домовете на селските ни семейства. А всички знаем, че в здраво тяло се крие и здрав дух. Здраво и щастливо село — здрава и щастлива родина.

Г-жи и г-да народни представители! Когато говорим за хигиенизиране на нашите села, ние не трябва да забравяме, колко още много задачи за разрешение стоят в този път. В селата се шири в застрашителен размер алкохолизмът. Задущата селска кръчма, от ранни зори до късна доба, се пълни от млади и стари. В 1934 г. кръчмите бяха 14.000, днес са 16.000. Най-добрата сеячка на бо-лести, страдания и изграждане е селската кръчма. Тя е и най-добрата опора на реакцията, която има нужда от зашеметени от алкохола адепти за своето юдическо дело, за своите разрушителни цели, от които нашето село не е видяло бял ден, ограбено, измъчвано, прашано на войни и взаимно изстребление. Нека издръжката на обществените фурни и бани легне в значителна степен и върху селските кръчмари (Ръкоплескания), по пътя на оизни начин на набиране средства, който позволява предлаганият законопроект в чл. 13 — за улеснение на свой строеж на обществени фурни-комбинати или за подпомагане на подобен строеж от кооперации, всяка община може да се възползува за набиране средства по реда на чл. 74 от закона за селските общини и чл. 76 от закона за градските общини. Обложки вредното за нуждите на полезното.

Г-да народни представители! Ние току-що разгледахме и приехме по принцип закона за конфискация на незаконните богатства. Изказаха се опасения за оползотворяването за народни нужди на тези конфискации. Ето една област — фурни-комбинати, бани, сушилници, перални, в която грабителите следва да върнат значителна част от взетото от ограбените. А последните са нашите селски стопани.

Г-да и г-жи народни представители! Осъществени задачите на предложения законопроект, той ще разреши и друг жизнен проблем за нашето село — да привлече там интелигенцията ни. Лекарци, техници, агрономи, учители ще остават с удоволствие на работа в нашите села, като имат възможностите за баня, хубав хляб и храна, хигиенични квартири. Ние знаем, колко трудности срещаме днес в селата при все повече откриващите се гимназии, лекарски участъци и други институти, когато ни се налага да привлечем необходимите за тях ръководители из средата на нашата интелигенция. Днес в много наши села за селския лекар и гимназиалния учител липсва не баня, не фурна, не електричество за осветление и радио, но една най-обикновена квартира. Колкото за храната, картината е много по-вече нерадостна. Макар че днес селото е обетованият кът за про-дovolствие, в много села нашата поставена на народна служба там интелигенция не може да намери насъщия хляб и елементарната храна. А обществени столове не навсякъде могат да се създадат. Предлаганият законопроект ще удовлетвори тази нужда. Ще по-следват и други инициативи за всеобщо подобрене бита на на-шето село и за подобрене условията за по-хубав живот там. И то-гава нашата интелигенция, въодушевена от спасителното, творческо дело на 9 септември, ще изпълни нашите села, за да даде на своя народ с пълна шепа онова, което той чака от нея. Селото и градът ще се облизват все повече, и различията ще се губят заедно с все повече растящата култура и техника, издигащи на необходимата човешка висота жизнения урон на хората.

Г-да и г-жи народни представители! Аз няма да правя разбор на онези положения в законопроекта, които уреждат въпросите за средствата, необходими за изграждането на тези фурни-комбинати,

за управлението им и за насърчения, които законът предвижда за тяхното осъществяване. Това са начала, които ние единодушно ще одобрим. И когато законопроектът отиде в надлежната комисия, вероятно ще бъдат изслушани препоръки, които ще целят да дадат онази организация и система на инициативата, която ще позволи, тя да бъде осъществена в най-късо време в най-откъснатия населен пункт дори; препоръки за стабилно, дълготрайно и най-широко развитие на комбинатите — бани, фурни и перални.

Г-да народни представители! Нашата парламентарна група, на Социалдемократическата партия, ще гласува с радост предлагания законопроект. Стари приятели на българското село, в което още преди повече от 50 години косяха семето на селската кооперация и на селското пробуждане, социалистите ще дадат всеотдайно пълната си подкрепа за подобрене всеобщия бит на нашето село. (Продължителни ръкоплескания)

Председателстващ Петър Попзлатев: Има думата народният представител г-н Стефан Крайчев.

Стефан Крайчев (р): (От трибуната) Г-да народни представители! Въпросът за хлебопеченето и начините за неговото подобрене с нови типови фурни отдавна занимава заинтересуваните среди у нас в България.

Докато в чужбина същият въпрос е отдавна намерил своето добро разрешение, в страната ни още продължава хлебопеченето да става по най-примитивни начини, при които всякаква гаранция за доброкачество и хигиена на хляба липсват. Тези начини са: първо, печене хляб в огнище, което практикуват приблизително 16% от селските домакинства; второ, печене хляб в подници, което практикуват 24% от селските домакинства и, трето, печене хляб в домашни пещи, което се практикува от 60% от селските домакинства.

Тук ще трябва да спрем нашето внимание върху непосилния труд, на който е подложена селската стопанка, която навреме трябва да приготви хляб за цялото семейство, в повечето случаи многочленно, да приготви и други ястия и да отиде на работа в полето, където работи наравно с другите работници.

Да се пече хляб в огнище и подница — всеки знае какъв труд и пот се извършва всичко това от нашата селянка и колко много време е необходимо. Ето защо тя е принудена да става много рано, да намали своята нощна почивка, да се преуморява ежедневно, въпреки че свърши всичко, което се смята, че е нейна обязаност.

Примитивните начини на печене хляб във всяко семейство поотделно не само са свързани с много тежък труд и струват скъпо, защото се изразходват много горивни материали, но те са вече и вредни, защото пречат да се подобри въобще хлябът на българския селянин, който според данни на Дирекцията за народно здраве се храни с много долнокачествен хляб, съдържащ разни примеси. Така например 30% от българските селски домакинства приготвяват хляб от чиста пшеница, 2% — от чиста ръж, 20% от чиста царевича, 13% — от пшеница и ръж и около 35% приготвяват хляб от разни комбинации на примеси. Това показва, че само 30% от селското население на земеделска България яде чист пшеничен хляб, а останалата част от него се храни с долнокачествен хляб, чиято хранителност е по-долу от всякакви здравни изисквания.

Всичко това може да се премахне само чрез обществените хлебопекарници, които ще подобрят живота на селското население и ще намалят труда на селянката. Селянката тогава ще има възможност да отдели повече време за полагане майчини грижи над своите рожби. С това тя ще допринесе твърде много за намаляване детската смъртност по селата, на което печално явление миналата фашистка власт не обръщаше сериозно внимание.

Целта на тези строежи е:

1. Да се подобри битът на селското население, като се освободи жената от непосилния труд, който тя влага при приготвянето на хляб по примитивен начин.
2. Да се подобри качеството на хляба, който е основна храна на нашия народ.
3. Да се постигне приготвянето на тентов, висококачествен и хигиеничен хляб.
4. Да се създаде икономия в горивото, което е вече оскъдно за страната.
5. Да се използва комбинирано отоплението за създаване на бани и перални и възможност за поддигане здравното състояние на селото.

Ако си зададем въпрос, каква ще бъде ползата за селското население от баните и пералните, комбинирани към обществените фурни, отговорът е само един: тя ще бъде грамадна и неосценима. Ще се създадат здравни навици у населението, ще се намали опасността от заболяване, поради нечистотията. Ще се даде възможност на трудолюбивата селянка да изпере нечистите дрехи на домакинството си, да ги просере да съхнат, през което време тя ще има възможност да направи своята баня.

Ето такъв трябва да стане животът на хората във всички села, най-вече в онези, които отстоят на големи разстояния от реки, населението на които е лишено от удоволствието да се къпе през летния сезон, а домакинята е заставена да събира нечисти черги и дрехи през зимата и с кола да отива на далечните реки, за да ги изпере. Това тя върши по неволя най-малко два пъти в годината — пролет и есен.

Водими от тези желния, наши много добри кооперативни дейци в различни места на страната са успели да развият своите кооперативни до такава степен, че кооперативите си поставят за разрешение все по-големи и по-големи задачи от обществен интереси, като се стремят да дадат своята дан за задоволяване на стопанските и културните нужди не само на своите членове, но и на цялото население, което живее в тяхното селище.

Като плод на тези инициативи ние виждаме в нашата страна да се издигат редица кооперативни фабрики, домове, читалища, кина, хамбари, сушилни за плодове, консервни работилници и др., а в последните години виждаме и кооперативните комбинати на обществени фурни и бани.

Българската земеделска банка, ръководителката на кооперативното движение у нас, се е отнасяла много щедро към всички кооперативни, които са поискали кредити за строеж на фурни и бани. Досега тя е отпуснала кредити на 46 кооперации и 28 общини за строеж на обществени фурни и бани, от които днес в страната има 17 комбинати пълнолю готови и в действие, а останалите кредитирани строежи още не са готови, поради големите затруднения от липсата на строителни материали.

Тези селско-стопански мероприятия, осъществени по селата, ще имат грамадно значение не само за българското село, но и за цялата страна.

Ето защо парламентарната група на Радикалната партия посреща с задоволство въвеждането на този законопроект и заявява, че ще го гласува. (Ръкоплескания)

Председателстващ Петър Попзлатев: Има думата народният представител Борис Ангелов.

Борис Ангелов (к): (От трибуната) Г-да и г-жи народни представители и представители! Пред нас е поставен за разглеждане законопроектът за обществено хлебопроизводство и хигиенизиране на селото. За нас комунистите този законопроект е от извънредно голямо значение, тъй като с него се цели да се подобри положението на нашите трудещи се селски жени; той е крачка напред към подобряване битовите условия на нашите селяни, при които те живеят.

Няма две мнения, че нашето селско и дори част от градското ни население са твърде изостанали в културно, просветно, хигиенично и здравно отношение. А това е така, затуй защото фашистките правителства преди 9 септември гледаха на българския народ, особено на трудещите се селяни, като обект за изсмукване на техните жизненни сокове, те безжалостно ограбяха българския народ, трупаха несметни печалби в своите каси, а народът тънеше в мраз и мизерия. Те вместо училища на народа откриваха полицейски участъци. Фашистките управници не ги интересуваша битовите условия на нашия селски народ, нито как върви здравната служба, нито как се хранят и обличат този народ. Българските селяни и работници бяха сведени до положението на същински роба. Те твърдяха и произвеждаха блага не за себе си, а за други, които не познаваха що е труд и които бяха станали агенти на германските грабителни.

А що се отнася до българската селянка и работничка, те още по-тежко изпитваха на своите плещи ужасите на това робство. Те не само работеха за сметка на други, но създаваха и поколение при съвсем лоши и нехигиенични условия. Те нямаха нито граждански, нито политически права. На 9 септември 1944 г. народът извоюва своята свобода, властта на Отечествения фронт се установи в нашата страна.

Но дотук усилията на народа не трябва да престанат. Пред Отечествения фронт се поставиха за разрешение много и нови задачи, за които другарят Димитров писа, че не са по силите само на една партия и на един слой от народа да ги разреши, а са необходими общите усилия на целия български народ, разбира се, сплотени здраво в своите оф комитети. Много от тях задачи са разрешени — аз няма да ги изброявам тук — но много още седят неразрешени.

Българският народ спечели досега политическия бой, жените също получиха политически права, но пред нас предстои да спечелим битката и на икономическия фронт. Ние не трябва нито за момент да отслабваме нашия демократичен фронт. От ден на ден — да затягаме нашите оф комитети, да заякчаваме дружбата между работници и селяни и да нанасяме удар след удар върху врага.

На новата народна отечественофронтиска власт е нужен не слеп и затъпен народ, а народ просветен, културно издигнат и годе да твори и разбере, че за себе си работи и гради. Нашата родина трябва да бъде преобърната в цветуща градина; нашите изостанали села със своите малки и нехигиенични къщурки, криви и кални улици, ще трябва да изменят своя образ. Ние трябва да изградим във всички наши села фурни-комбинати с бани, перални, сушилни, консервни работилници за плодове и зеленчуци и други удобства за селското ни население, да построим хубави и хигиенични жилища за нашето, измъчено селско население, широки, прави и добре настлани улици, да изградим здравни домове, читалища и кооперации, да тласнем напред канализацията, водоснабдяването, наред с това да заработим трескаво за електрифициране на нашите села. Разбира се всичко това не ще стане с един замах. За това са необходими средства и време, но на първо място — творческа инициатива и усилен културно-просветна работа сред селското население.

Нашите оф комитети по места трябва да станат моторите у нас, които да завъртят здраво трансмисиите и да раздвижат, мобилизират и въпрегнат в творческа дейност и стопански инициативи всичкото годно и работливо население. Нека цялата наша родина да потрепери под ударите на живия ритъм на живота. Вървейки само по този път, ние ще можем да тласнем на по-висока степен материалното и културното издигане на нашето село.

Другарят Димитров ни учи, че без материално и културно издигане на нашето село е невъзможно по-нататъшното развитие и процъфтяване на нашата родина.

Г-да и г-жи народни представители! Нашето селско население е извънредно трудолюбиво. То работи ден и нощ, но все още добиват и твърде слаб, слабо възнаграждава неговия труд, а това се дължи на обстоятелството, че в нашето земеделско стопанство не е въпрегната в служба на човека техниката. А що се отнася до хляба на селското население, той е твърде недоброкачествен. Неговото приготвяване става не в хубави, добре обзаведени и хиги-

енични хлебопекарници, а в повечето села се меси в малки и неудобни корита, пече се в малки и трудно отоплявани селски фурнички или направени от глина подници. Както селските фурнички, така и подниците се правят от самата селянка, а за отоплението на тия фурнички се изразходва прекомерно много гориво, понеже стените им са тънки и лесно изстиват. Ако селянката затопли добре фурната, хлябът ще изгори, а ако закъснее с загреването, то той ще прокисне, защото не с хлестна мая, а с квас, който по-вечето го поддържа още от своите деди.

Жената в село е най-измъчената. Тя трябва да стане сутрин рано, когато всички членове на семейството спят, да приготви хляб и друго ядене, да приготви всичко, да събуди семейството и да го изхрани, а когато всички се отпразят за полето, и тя заедно с тях да отиде на работа. Когато пък вечер се завърне цялото семейство от нивата, изморено от непосилен труд, то селската жена започва подготвителната работа за утрешната храна. И всичко това се повтаря не с дни, не с месеци, а с години, и тия непосилни робски мъки на селската жена се предават от поколение на поколение.

С прокарването на закона за фурни-комбинати най-голямо облекчение ще получи селската жена. Тя няма да пере всред зима при заледена вода на реката и често пъти да се побоява и умира, а ще използва обществената баня-пералня и сушилни и така на дело ще почувствува подобренията от отечественофронтовската власт.

Г-да народни представители! Кой от вас не си спомня, че през фашисткия режим у нас се устройваха изложби с чер и недоброкачествен хляб, който бил донесен уж от Съветския съюз? И го показваха на българския народ да види какво ядат работниците и селяните на великия братски наш народ. Всичкият този хляб, който излагаха в тия изложби фашистите, не беше събран из Съветския съюз, а беше събран из нашата родина, от нашия трудолюбив и ограбван селски народ. Има ли български граждани да не знае как се работи земята в Съветския съюз, да не е чувал за колхозите и совхозите, за тижните фурни-комбинати, които дават на своя народ най-хубавия хляб и всички други храни, ястия и други удобства?

Г-да народни представители! Построяването у нас на фурни-комбинати, чрез които ще спестим огромно количество топливо и труда на нашата селска жена, за добиване на евтин и доброкачествен хляб за нашия народ, хигиенично приготвен под грижата на специални-сти-хлебари, за снабдяване на селското население с модерни перални, сушилни, бани и други приспособления, като консервни работилници за зеленчук, плодове и други, е въпрос общонароден, държавен въпрос.

9 септември донесе свобода на българския народ. Българската жена получи равнопоставеност и политическа свобода. И ако ние не уредим живота у нас така, че жената да получи и икономическо облекчение, таква политическа равнопоставеност ще бъде недействително. Във всички акции, които вне проведохме, жените у нас земаха живо участие, а особено в изборната борба на 18 ноември. Те и за в бъдеще ще бъдат в първите редици на борбата за укрепване и доизграждане икономически нашата страна.

Едновременно с направата на фурни-комбинати ние ще трябва да заработим трескаво и за кооперирането на земеделските стопани в селско-производителни кооперации. По такъв начин ще можем да въведем машината, да въведем и техниката в службата на народа.

Ние смятаме, че с гласуването на този закон правителството на Отечествения фронт прави само една стъпка напред от много стъпки, които има да правим към подобрене живота и помисъла на нашето селско население и че, вървейки смело по тази линия, която е легнала в платформата на Отечествения фронт и особено в отговора на Народното събрание по тронното слово, ние ще създадем реални подобрения на нашето селско население. Делата, които ние вършим и ще вършим всред селяните, ще утвърдят още повече дружбата между селото и града, съюза между работниците и селяните (Ръкоплескания) Вървейки само по този път, само така няма да има място всред селяните за оная злостна и предателска опозиция, която служи не на техните интереси, а на чужди интереси.

Нашата парламентарна група подкрепя този закон, както и всички други закони, целящи всеобщото подобрене живота на нашето селско и градско население. (Ръкоплескания)

Председателстващ Петър Попзлатев: Няма записани други брани.

Предлагам на гласуване законопроекта на първо четене. Тия от г-да народните представители, които са съгласни да бъде приет предложеният законопроект за обществено хлебопроизводство и хигиенизиране на селото по принципи на първо четене, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме към точка трета от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за изменение и допълнение на глава V от закона за подобрене на земеделското производство и упазване на полските имоти.

Г-да народни представители! Поради това, че този законопроект е по-обширен по обем от другите законопроекти, които са поставени в дневния ред на днешното заседание, със съгласието на правителството, председателството на Народното събрание прави предложение да се пререди този законопроект, като остане той последен в дневния дневен ред, за да разгледаме другите законопроекти, които са много по-кратки.

Моля г-да народните представители, които са съгласни с това предложение на председателството, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме към точка четвърта, която става точка трета, от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за упазване на страната от внасянето и разпространението на опасни неприятелни и болести по растенията.

Моля г-на секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Рада Ноева (к): (Чете)

МОТИВИ

към законопроекта за упазване на страната от внасянето и разпространението на опасни неприятелни и болести по растенията.

Г-да народни представители! В процеса на международната обмяна, и в нашата страна, макар и земеделска, се внасят постоянно материали от растителен произход, били те посевни и посадъчни (семена, луковичи и клубени фиданки, резници, калемни и пр.), или пък растителни продукти, предназначени за преработка и консумация (зърно за смилане, маслодачни продукти, суров памук, южни плодове и пр.). Покрай голямото си значение за стопанския ни живот, тези материали от растителен произход представляват и голяма опасност за земеделското ни стопанство, поради възможността с тях да се внасят и много опасни вредители и болести за земеделските ни, каквито досега липсват в България, и които веднаж внесени, могат бързо да се намножат и причинят грамадни загуби. Най-типичен пример за внасяне на такива опасни нови вредители е дозовата филоксера, която, пренесена преди 90 години от Америка в Европа, скоро успя да проникне и у нас чрез внесен лозов посадъчен материал и причини на нашето лозарство огромни сътресения, с които то едва се справя. Но в чужбина съществуват днес и редица тура в целия свят, и още много други вредители и болести по растенията, които ни грозят. Такива са колорадският бръмбар, който е разпространен в Средна Европа и заплашва картофената ни култура с унищожение; розовият червей — най-опасният враг на памучната култура в целия свят, и още много други вредители и болести по растенията, които, ако проникнат веднаж у нас, не ще могат да бъдат вече ограничени. А това би означавало, от една страна, грамадни ежегодни загуби на земеделския доход, от друга — спъване на износа на нашите растителни произведения, тъй като съществуването на такива вредители у нас ще кара страните износителки, по карантийни съображения, да се въздържат от износа на наши земеделски произведения.

Крайно необходимо е също така да се вземат строги мерки срещу ония лица, които преднамерено и съзнателно могат да внасят и разпространят в страната опасни вредители и болести и с това да причинят смущения и неопределени щети за народното ни стопанство.

Като излагам горното, моля, г-да народни представители, да одобрите чрез надлежно гласуване предложението законопроекта.

София, 1 декември 1945 г.

Министър на земеделието и държавните имоти: Д-р М. Ценовски

ЗАКОНОПРОЕКТ

за упазване на страната от внасянето и разпространението на опасни неприятелни и болести по растенията.

Чл. 1. С цел да се упазят територията на страната от вноса и разпространението на неприятелни и болести по растенията, паразитни растения и опасни плевели, възлага се на министъра на земеделието и държавните имоти да организира и провежда всички мероприятия по външната и вътрешната карантина на земеделските растения и произведенията от растителен произход.

Карантинната служба е задължителна за всички учреждения, организации, стопанства и лица и се разпростира: върху всякакъв вид внасян в страната, транзитиран през нея или изнасян в чужбина, посевен и посадъчен материал от земеделски, горски и декоративни растения, върху живи растения и растителни части (резници, калемни, отрязани цветя, листа, корени, коренища, клубени, луковичи, мисел от гъби, семена и др.); върху всички произведения от растителен произход, почва и опаковачни материали, които могат да бъдат носители на опасни на българското стопанство неприятелни, болести, паразитни растения и плевели, независимо от наличието на съвместелство за здравност и произход, издадено съгласно международната конвенция за защита на растенията, както и върху самите (болести, неприятелни) паразитни растения и опасни плевели.

Митниците не могат да освобождават пратки, съдържащи материали, изброени по-горе, без специално писмено разрешение на органите за растително-карантинната служба.

Чл. 2. Такси за здравната контрола по настоящия закон не се събират. Разходите по обеззаравяването на пратките и почистването им от пръст и разни опаковачни материали, разходи по пренасяне на пратките до мястото, където ще се извърши прегледът или обеззаравяването им и обратно, разходи по обратното връщане или унищожаване на пратките и др. се плащат от заинтересуваните лица, като сумите за тях се депозират предварително.

Чл. 3. Който внася и разпространява в страната непроверени материали и произведения, за които се говори в чл. 1, административно се наказва до 6 години строг тъмничен затвор.

За другите нарушения по този закон и издадените въз основа на него наредби и правилници виновните се наказват с глоба от 10.000 до 300.000 лв.

Чл. 4. Нарушенията на настоящия закон се констатира с акт от органите, натоварени с приложението му. Този акт трябва да бъде подписан от съставителя, двама свидетели и нарушителя; ако последният е неграмотен или откаже да подпише, това се отбелязва върху самия акт.

Глобите се налагат с наказателно постановление от министъра на земеделието и държавните имоти.

Наказателните постановления могат да бъдат обжалвани по реда на книга VI, глава V, от закона за наказателното съдопроизводство.

Чл. 5. За подробното функциониране на здравната контрола по настоящия закон и за изискванията на тази контрола, възлага се на министъра на земеделието и държавните имоти да организира растително-карантинна служба, карантинна полета, оранжерии, камери и други и да издава специални наредби и правилници за приложение на му.

Чл. 6. Този закон отменя всички закони, законоположения и наредби, които му противоречат."

Председателстващ Петър Попзлатев: Има думата г-н министърът на земеделието д-р Михаил Геновски.

Министър д-р Михаил Геновски: (От трибуната) Г-да народни представители! Специалистите в Дирекцията на земеделието изчисляват, че загубите, които нашето народно стопанство търпи от болести по растенията и от вредителите на земеделските култури, възлизат на не по-малко от 15 милиарда лева годишно. Освен това, което досега ние сме понесли като загуба, страната ни е застрашена от твърде много вредители, които вече са нахлували в Европа. За щастие, досега те не са стигнали нашата граница и не са пренесени в нашето земеделие, но ясно е, че опасността от пренасянето им е извънредно голяма. Така например у нас е застрашена извънредно много от няколко вредители картофената култура. Тя е застрашена от рака по картофите, а също така и от картофения молец. Освен това, както ви е сигурно известно, поради същите тия опасности, от известно време у нас семето от картофа се произвежда не долу из низините, а по високите места — над 800 метра над морското равнище.

Нашата памучна култура е застрашена от евентуалното пренасяне на калифорнийската щитовосна въшка. Аз няма да изброявам всичките опасности, които застрашават нашето земеделие.

Що се отнася до пораженията от болестите и вредителите, доста е да споменем за унищожението на нашите лозя, когато беше пренесена филлоксерата, доста е да споменем също, че тази година, поради сушата, имаме такова страшно развитие на цвекловия молец, че голяма част от нашата цвеклокултура беше похабена, не можа да бъде правилно използвана, защото прочистването на здравата част на цвеклото отне голям процент от захародатната част на цвеклото.

Такива закони в Европа има твърде много. Позволете ми да ви спомена някои от тях. Франция има закон за борба с болестите и неприятелите по растенията от 21 юни 1898 г.; Канада има закон за вредителите по растенията от 1910 г. и наредба за растителна карантинна от 1936 г.; Италия има закон за борба с растителните болести от 1913 г., заменен с нов от 1931 г.; Холандия има закон за упазване растенията от болести и неприятелите от 1921 г.; Румъния има закон от 1937 г.; Унгария — от 1924 г.; Испания — от 1924 г.; Съединените щати — от 1912 г.; Англия — от 1939 г., а Съветският съюз има постановления на Съвета на народните комисари от 20 септември 1934 г. за упазване територията на СССР от внасянето и разпространението на земеделски и горски вредители. Такива закони имат и Германия, и Белгия, и нашата съседка Турция, последната — от 1936 г.

Бихме могли съвършено смело да кажем, че измежду европейските държави най-назад остана в това отношение с България. Заради това се налага такъв закон да бъде проведен и у нас. От името най-напред на опитните институти към Министерството на земеделието, които в тази насока срещат извънредно големи затруднения, аз ви моля да гласувате законопроекта, който правителството ви поднася за създаване една специална служба за предпазване на нашето земеделие от болести и вредители. (Ръкоплескания)

Председателстващ Петър Попзлатев: Има думата народният представител г-н Титко Черноколев.

Титко Черноколев (к): (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания) Другари народни представители и народни представители! Внесеният от г-на министъра на земеделието законопроект за упазване на страната от внасянето и разпространението на опасни неприятел и болести по растенията има извънредно важно значение не само за здравето на нашето земеделие, но и за цялото народно стопанство.

България е предимно селска страна, в която грамадно болшинство от населението живее в село и изкарва своята прехрана от обработването на земята. Нашето земеделие дава почти всички необходими продукти за изхранването на селското и градското население, то снабдява голяма част от нашата индустрия със сурови материали — памук, вълна, кожи, тютюн и пр. Но особено важно място заема нашето земеделско производство в износа ни: за периода 1939 г.—1942 г. средно годишно земеделските произведения са съставлявали 89.82% от целия ни износ.

Нашата страна е сериозно изостазила в своето икономическо развитие. Селското стопанство е дребно, с примитивна техника, с разпокъсана земя, претрупано с работна ръка и работен добитък. Всичко това определя низката добивност от единица площ. Така, средната добивност на един декар пшеница е около 130 кг. България е на едно от последните места в това отношение в Европа. За повишаване добивността от земята, за увеличението на производителността на труда, за повдигане на материалното и културното ниво на трудещите се селяни необходимо е, нашето селско стопанство да се преустрои на кооперативни основи, да се уеднакви дребните и разпокъсани земеделски стопанства, за да могат да въведат в земеделското производство машинната техника и да приложат агрономическата наука.

Но нашето селско стопанство страда не само от своята разпокъсаност. То понася чувствителни загуби от болестите и неприятелите по културните растения и по домашните животни.

Ежегодно нашето селско стопанство понася огромни щети от болестите и неприятелите, които щети в последните години достигат от 10-15 милиарда лева годишно.

Така например към 1935 г. в Североизточна България, главно във Варненско, се появи синята китка по слънчогледа. Оттогава тя непрекъснато се движи на запад, премина в Асеновградско и взема широки размери в Южна България. Там, където е минала синята китка, отглеждането на слънчогледа става вече недоходно и невъзможно. Необходимо ще бъде да се пренесат нови сортове слънчоглед — устойчив на синята китка, за да не изчезне от България тази ценна маслодайна култура.

Цвекловият молец, установен за пръв път у нас през 1938 г., вече се е разпространил във всички цвеклопроизводителни райони. Този много опасен вредител унищожаваше ежегодно до 30% от посадъчния материал. Миналата година, поради сушата, той взе масови размери в страната и нанесе големи пакости на цвеклопроизводителите.

Шарката по сливите унищожи сливовата култура в Кюстендилско и заплашва подбалканските райони.

Болестите и неприятелите по културните растения у нас са взели доста големи размери. Но в съседните и по-далечни страни съществуват още редица неприятел и болести на растенията, които досега още не са пренесени у нас. В Румъния, Унгария, Югославия официално е установено, че е разпространена калифорнийската щитовосна въшка, която е много опасен неприятел на овозиците култури. Въпреки че Гърция и Турция не признават, че този неприятел е разпространен у тях, има данни, от които се вижда, че калифорнийската щитовосна въшка прави поражения и в тия страни.

Розовият червей по памука го има вече в Турция и Гърция. Това е най-опасният неприятел на памука. Годиши наред японците правеха усилия да пренесат розовия червей в СССР, за да унищожат производството на памука там. През тази война немците пренесоха розовия червей в Херсонската област на Съветския съюз. При направената анкета немците са дали сведения, че те са пренесли розовия червей от България в Съветския съюз. Анкетата обаче, която беше направена от четирма съветски ентомолози заедно с наши ентомолози, установи, че розовият червей, за голяма наша радост, го няма у нас.

В Турция е разпространена динената муха, която унищожаваше завърза на дините и за която трябва много да внимаваме, за да не бъде пренесена у нас и унищожи динената култура.

Чрез мандарините и портокалите може да бъде пренесена средиземноморската плодоя муха, която нанася страшни опустошения на прасковите, кайсиите и ябълките.

Колорадският бръмбар и други опасни неприятел и болести дебат край границата на нашата страна. Ние трябва да бъдем особено бдителни да не се пренесе в страната перноспората по тютюна, която би нанесла нечувани пакости на нашето народно стопанство.

За да се запазят от пренасянето отвън на нови болести и неприятел по културните растения и да попречат на наличните болести и неприятел да се разпространяват, всички културни страни са организирали карантинна служба.

До 1912 г. Съединените щати са търпели годишни загуби от вносени от чужбина болести и неприятел по културните растения средно 1 милиард долара. Докато траели споровете дали трябва да се внесе закон за карантин, вносеният царевичен пробиач и японският бръмбар са направили нечувани щети на земеделското производство в Америка.

Карантинната служба, която бди да не се внасят нови болести и неприятел от чужбина, е особено добре развита в Съветския съюз. В нея са заетажирани няколко хиляди специалисти, научни институти и специални инсталации за обеззаразяване. За да се предпази от розовия червей по памука, Съветският съюз раздава безплатно здраво памучно семе на държавите, граничещи с него, като например Персия и други, за да създаде един здрав пояс около себе си. При закупуването на 10 хиляди рози от България съветски специалисти четири пъти преглеждаха розите на мястото, след изваждането ги преглеждаха една по една, обеззаразяваха ги с цановодород и черезан, след което ги изпратиха в карантинното поле в Кишинев. Там те ще престоят две години и едва тогава ще бъдат изпратени за засаждане на постоянно място.

Както Съветският съюз, така и другите страни са особено бдителни при внасянето на земеделски произведения от други страни. Те са и особено внимателни. Преди войната и през време на войната, поради големите затруднения на Германия, тя приемаше наши земеделски произведения почти без контрол. Установеният в страната контрол се извършваше само формално. Сега, след войната, условията за търговия с другите страни са чувствително изменени. Със старото небрежно отношение сега ние няма да можем да организираме нашата външна търговия.

За да спасим земеделското стопанство от огромни загуби, на насияни му от болести и неприятел, за да осигурим нашия износ за чужбина, на нас ни се налага да организираме строга карантинна служба и в някой случай да не допуснем внасянето на нови неприятел и болести.

През 1929 г. българските вагони с грозде бяха спрени в Будапеща поради това, че в шайгите е имало лозови листа, които могли да пренесат в чужбина болести и неприятел. Това даде повод България да се присъедини към международната конвенция за упазване растенията от болести и неприятел. През 1932 г. беше създаден специален правилник за карантинната служба у нас, който днес далеч не е достатъчен, и напълно оправдан е внасянето на този законопроект от г-на министъра на земеделието. При това на

нас ни предстои да сключим карантинна конвенция със Съветския съюз, а вероятно и с други страни, за чието изпълнение настоящият закон се явява крайно голяма необходимост.

Ние мислим, че във всички важни външни пунктове трябва да има карантинни инспектори, а най-малко на две места да се създадат специални инсталации за обеззаразяване на внасяните земеделски произведения. Необходимо ще бъде също така да се създаде един карантинен участък за проверка на внасяните земеделски произведения.

Едновременно с организирането на външната карантинна служба трябва да се организира и вътрешната карантинна служба, която да погречи на разпространението на редица болести и неприятели от един район в други райони на страната. Трябва да се сложи начало на системна и организирана борба с болестите и неприятелите по културните растения у нас. Докато в борбата с болестите и неприятелите по животните са заангажирани 1567 души, то в борбата с болестите и неприятелите на растенията са заангажирани всичко 13 души, по-голямата част от които е предвидено да бъдат съкратени с тазгодишния бюджет. Ние мислим, че областните инспектори по растителната защита и семепроизводството са крайно необходими и трябва да бъдат запазени. Службата по растителната защита трябва непрекъснато да се разширява и укрепва.

Нашата парламентарна група ще гласува на първо четене внесенния законопроект, като в комисията ще предложим някои подобрения. (Ръкоплескания)

Председателствувачи Петър Поплятев: Има думата народният представител г-н Георги Колев Петков.

Георги Колев (з): Г-да народни представители и представителки! Така представеният ни законопроект от г-на министра на земеделието има за цел да запази земеделското производство от опасни заразни болести. Запазването на земеделското производство от заразни болести е един много важен стопански проблем и затова внесенният от г-на министра на земеделието законопроект е много навременен и ще трябва да се гледа на него с нужната сериозност, за да легнат в закона всички онези положения, които са от значение за предпазване от внасянето от вън на болести, които са твърде опасни за народното ни стопанство. Г-н министърът на земеделието подробно ни изнесе в речта си, че не по-малко от 15 милиарда лева загуби ежегодно се навясят на народното ни стопанство. И действително, както Асеновградска околия, тъй също и много други околии, които се занимават с интензивни култури, почти всички са засегнати от вредителите, за които става реч в настоящия закон. Синята китка, която е един сериозен вредител за тютюните, слънчогледа, зелято и други култури, ежегодно нанася няколко милиарда лева загуби само от тези култури. Също така коскутът, кукувичината прежда, нанася огромно поражение на лозяната, фия, даже и на горското ни стопанство. Да не говорим за филоксера, кръвната въшка и други паразити, които тоже са нанесли огромни загуби на нашето лозярство, овощарство и други дървесни култури.

Г-да народни представители! От статистическите данни се вижда, че ние, макар и да сме земеделска страна и главният ни поминък да е от земеделското производство, сме принудени ежегодно да внасяме житни, бобови семена, люцерна, картофи, посадъчни материали, фиданки, резници, калени и пр., масложидни продукти, суров памук, южни плодове, като например лимони, портокали, маслини, банани, розкови, фурми и пр. Така например от 1940 г. до миналата 1945 г. са внесени 690.182 кг. картофи, 1.188.000 кг. пшеница, 34.153.872 кг. ръж, 19.989.000 кг. ечемик, 31.760 кг. овес, 13.525 кг. царевича, 40.930 кг. фасул, 502.663 кг. лещено семе, 298.994 кг. сусам. През нормалните години тези количества ще са вероятно по-големи.

Известно ви е, че както животните, така също и растителните продукти носят със себе си заразителни болести, и в случай, че се пренесат такива материали, каквито ние нямаме в България, заразни от болести, каква голяма опасност ще бъде за народното ни стопанство. Такъв бе случаят преди 62 години с внесените американски лози — пренесе се болестта „филоксера“, която унищожи почти цялото ни лозярство. По същия начин се пренесе от Америка перноспората и други болести и сега сме принудени ежегодно да харчим милиарди лева за борба срещу тези опасни болести, а именно: за син камък, сяр, вар, пръскачки, разходи за напънки и пр.

В Западна Европа са взели широки размери вредителите на картофите, като например болестта рак, колорадският бръмбар, които извършват огромни опустошения, и пренесат ли се в България, неминуемо ще поставят под стража убоаза картофеното производство, ако не се вземат навреме мерки. Така също в много страни са разпространени розовият червей и памуковият хоботник, които, ако проникнат у нас, могат за дълги години да изложат на опасност памуковата култура.

Г-да народни представители! Наред със споменатите култури, за които чрез настоящия закон се вземат мерки за предпазването им от заразни болести, тук му е мястото да ви занимава с онези култури. Тази култура, която е въведена у нас преди 330 години, и е една от първостепенните култури по размер на производство, консумация и търговски обект — защото ежегодно се произвежда в страната ни 30-40 милиона килограма апа, сир, неолъшен ориз — също така е подложена на опасни болести и вредители, поради което ще трябва и за нея да се вземат предпазни мерки. Тази култура е твърде много застрашена от нейните свойствени болести: водната лопка, карачумка, купрявата, кара-дарията, болестта жълба-боку, вароватата полировка, кара-бжека, чалгъла и други. Но досега нямат агрономски да се взема под сериозно внимание тази толкова много

ценна и важна за стопанството ни култура. И до днешен ден агрономическият факултет не е запознал с нея в подробности агрономическия ни кадър, за да има ясна представа както за отглеждането на ориза, тъй също и за предпазването му от горепомнатите болести и вредители. Оризовата култура е една от онези ценни култури, които иде да довършим в най-широк смисъл в стопанско отношение ония желания към стопански подем в страната, при които се казва: „нико не да не остане неизползувана в днешни времена“. Тази култура е едно водно растение, расте изключително във вода. А ние имаме много земи, частни и държавни, които не могат с друга култура да се използват, защото са мочурливи или пък се заливат периодически от наводнения. Те не могат да се използват за жито или сено и затова ще трябва да се посее с ориз.

Аз съм пробродил почти цяла България и съм видял с очите си стотици хиляди декари пазни и неизползувани за нищо места, които прекрасно могат да се използват за оризовата култура. Дължа да подбедя, че тези земи са най-пригодни и подходящи за поменатата култура, защото са силни и отлично пригодни за оризопроизводство поради това, че оризът расте на най-силните, здрави и неизтощени почви. От такива места, посети с ориз, може да се получи от 500 до 800 и повече килограма от декар, стига да се определи подходящият за ночвата сорт семе. Ние засега имаме около 20 сорта оризови семена, сортове за слаби и средни почви, сортове за силни почви, които се делят на две групи: ранозрейки и къснозрейки, от които на ранозрейките вегетационният период от деня на посеването до деня на зрееването е от 110 до 120 дни, вследствие на което ранозрейните сортове могат да се използват и в по-студените краища на България — например с положителност могат да се използват в Северна България — щом можах да дадат в Бургаска област, близо до крайбрежното на Черно море, много добър ориз.

Повдигам пред вас този въпрос, г-да народни представители, защото сте от разни краища на България, за да ви обърна вниманието върху този толкова много важен проблем за оризовото производство в страната ни, а именно, че използването на блатистите места най-рационално ще стане само с оризовата култура. Нямам за цел да ви занимавам подробно с този въпрос, който ми е познат много добре, но сметох за нужно да подхвърля пред вашето просветено внимание идеята за увеличаване оризовото производство, а най-вече използването на наводнените и мочурливи места. Смисълът на горепомнатите обяснения е двояк: първо, да ви напомня, че и оризовата култура има нужда от специалните карантинни и предпазни мерки, които се предвиждат в закона за упазване страната ни от внасяне и разпространяване на опасни неприятелни и болести по растенията и, второ, да ви се обърне сериозно внимание за използването на мочурливите и блатисти места за оризовата култура.

Г-да народни представители! За по-голяма сигурност, за запазване страната от разпространението на поменатите болести трябва не само да се подлагат на карантинен надзор внесените отвън зърнени и други материали, но и тези във вътрешността на страната ни, където са нападени от вредители, поменати в настоящия закон.

Като се имат пред вид големите загуби, нанесени от паразити и вредители на земеделските културни растения, налагат се карантинни и предпазни мерки, за да се ограничи разпространяването на всички горепомнати болести. Предпазни мерки срещу вредителите на земеделските култури се вземат във всички културни държави. И затова днешното Народно събрание, за да отговори напълно на новите нужди на живота, ще трябва да приеме с пълно еднодушност така представения законопроект.

Г-да народни представители! Помислятият закон, и всички други закони и законодателни мероприятия, легнали в платформата на отечественофронтовската власт, най-стриктно подчертали в отговора на тронното слово, са закони и мероприятия, продиктувани от новото време и условия, при които е поставен да живее българският народ.

Половинвековните борби на прогресивно-политическите групи в България, илвазето ни чрез кръвопролитни борби на власт на 9 септември 1944 г., милионите гласове, дадени от мъже и жени на 18 ноември 1945 г. в изборите за настоящия Парламент, са достатъчно доказателство за пътя, по който трябва да вървим. А той е път на творчество, разумни закони и реформи за доброто и благоденствието на българския народ.

Днешният Парламент е точен израз на широките народни трудови производствени маси, които са били и си остават лостът и двигателят на стопанския народен прогрес. И затова ние, техните избраници, ще трябва на дело да докажем чрез законодателната си дейност, че сме верни служители на трудовия селско-побитнически народ, като направим всичко възможно да осигурим живота и съществуването на милионите бедни, гладни, дряпави селяни и глуждани, като не оставим нито едно семейство без собствена къща, нива, земя и занаят, чрез които да изкарват прехраната си.

Ролата, която има да играе днешният Парламент, е от голямо историческо значение и затова ние, народните представители, трябва да бъдем толкова повече внимателни и осторожни, за да изпълним благоотворната си мисия до край.

Г-да народни представители! Нека не ни учудват и смущават злобните кръсци на днешната опозиция. Там са черносотнистите на биещите фашистки управления, пропаднали и унищожени под собствените си престъпления, нямайки моралния кураж от своите име и фирма да работят, решили това да сторят под знамето на земеделските и социалдемократическите разколници, както това сториха в миналото Томовци, Радоловци, Никола Захаревци и ли.

Но жертвите, катастрофите и жестоките мъки и изпитания, дадени в продължение на 20 години, са достатъчен урок за нас, за новата отечественофронтowska власт. И затова ще трябва много да внимаваме, за да не се повторят грешките на миналото.

(Председателското място се заема от подпредседателя д-р Пенчо Костурков)

Иска запазим единството на отечественофронтowska власт! Нека остане вечен бойният съюз между селяни, работници и прогресивна интелигенция! Нека разрешим всички социални и културни въпроси в смисъл: както го има за едни, да го има за всички. И тогава ще занесем кавърните уста на противниците народни и ще настъпим истински мир и благоденствие за българския честен и трудолюбив народ.

Да работим за нова, демократична и благоденствуваша България!

Да живее новата отечественофронтowska власт! (Ръкоплекания)

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Дзвам десет минути отиди.

(След отиди)

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: (Звъни) Заседанието продължава.

Има думата народният представител г-н Игнат Илиев.

Игнат Илиев (зв): (От трибуната) Г-да народни представители! Пристъпвам към тая катедра с много голямо възмущение не от това, че ще изнеса нещо, а от това, което констатирах досега. Вие сами видяхте, че не така спокойно се изнасят дебатите тук, че се влага доста много чувство и стават много нахвървания от тук и там. Това не може да не влияе на мислите на говорившия, който изнася едно становище по един законопроект, поставен на разглеждане тук. Ние тук сме от няколко партии и имаме различни гледища. Но ние сме преди всички отечественофронтовци и с общи усилия трябва да притъпяваме тук много от нашите различия, за да можем с общи усилия да изкараме нещо, което да се отличава от онова, което даваха фашистите. Ето от това е смущението ми, с което, подчертавам, пристъпвам на тая катедра. Даво за в бъдеще бъдем по-спокойни в дебатите си.

Платформата на Отечественния фронт, г-да народни представители, е ясна и недвусмислена. Между другото тя постановява: страната ни да бъде освободена от експлоатацията на външни и вътрешни финансови магнати и тръстове; да се подигне стопанската независимост на нашата страна, като от аграрен прилазък на тази или онази индустриална страна тя се превърне в свободна стопанска единица. От това личи, че е сериозна загрижеността на Отечественния фронт за осигуряване стопанската независимост на нашата страна, така дебло подчертана в програмата на правителството. Догдето обаче страната стъпи здраво на стопанския фронт, тя ще има своя земеделски облик още за дълго време.

Самите ние сме свидетели, какво правителството насочва все повече и повече вниманието си към стопанската област, като с особена загриженост се отнася към земеделското стопанство. Последното е изостанало, примитивно, нерентабилно. При него има ниска производителност на труда, малък добив и като похлупак отгоре самият земеделец е подложен на експлоатация от експлоататорския капитал, а, бих казал, и на всеки по-добре обленен. Ето защо средствата, които ще се хвърлят за подобрене на културния и стопанския бит на селото, ще бъдат оправдани от всяко гледище, както ще бъдат оправдани и усилията, които биха се направили, щото едва поносимият депоношен и нерентабилен труд на селото да не бъде излаган на рискове, поради нехайството на държавата и нейните чиновници.

Законопроектът за упазване на страната от вънасянето и разпространението на опасни неприятелни и болести по растенията, с който ни сезира г-н министърът на земеделието и държавните имоти, идва именно, за да се предпазят нашите земеделски култури от болестите и неприятелите, от които те могат да бъдат нападнати.

Г-да народни представители! Нашата страна безспорно е земеделска. Но няма да минат много години, когато в нея ще се почувствува глад за жито, така както днес се чувствува глад за земя. Ние сме гъсто населена страна, ако не и най-гъсто населената в Европа. У нас очакват прехраната си от един квадратен километър 116 души, а в другите страни — под 100 души. У нас населението бързо се увеличава, докато земята от година на година все повече и повече се раздробява и намалява. Докато пустеещите земи — оголеви, каменисти, скали, насипи, баири, урви и пр. — вследствие дъждове, порони и пр. се увеличават все повече и повече, работната земя се намалява. Нашата земеделска страна стигна дотам, че една трета от изпозлуваемата земя е слабо доходна и само две трети е доходна. А засега поне земята е нашето хранилище, тя е, която ни издържа.

Индустрията, за която ние много говорим, в сравнение с увеличаващото се население и нарастващите нужди, е още в зачатъка си. Нейното оживяване във вида, в който я имаме, е много сериозна грижа на Отечественния фронт. Машини похабени, запасни части липсват, сурови материали недостатъчни и пр. и пр. причини, които от ден на ден правят индустрията да куца. Там всички знаем, че нещо не върви. Военният затруднен период за нея още не е преминал. Имаме изложението на Общия съюз на българската индустрия, и то трябва сериозно да ни занимава. Не са важни сга причините, поради които куца нашата индустрия, а е важен фактът. Шом я там куца, какво ни остава? Не трябва ли да из-

вадим извода, че земеделието у нас ще остане още за дълги години основният помилък на нашата страна и че от земята ние ще чакаме още дълги години не само да ни изхрани, но и да отделиме значителна част от нейния добив за износ? От земята ние ще искаме да ни дава възможност да вънасяме онова, от което имаме крещяща нужда, и онова, което е необходимо за градежа и поддържането на нашата индустрия.

Но какво ни казва статистиката? Само 35—40% от добива на нашето земеделско стопанство се изнася на пазара. Другата част от неговото производство остава за самозадоволяване. И когато такава малка част от добива на нашето земеделско стопанство се изнася на пазара, много ясно е, колко скромен е неговият паричен доход. А у нас 80% са селяни. Тия данни друго ни подсказват — че нашето село си недосяга и от недосягащото спестява за държавни и общински данъци, акцизи, берии, глоби и пр., вида и размера на които малцина знаят, даже и от нас, които сме тук в Народното събрание. А недосягащото води към изграждане. При това 9/10 от нашето население живее от земята. 53% от населението са дребни земеделци, 35% са средни и само 12% едни. Това са данните на статистиката от 1934 г. Оттогава насам тия проценти са се изменили и сигурно в полза на дребните земеделци.

Как да се оправдае тогава проявеното досега нехайство на държавата към тоя обеднял земеделски стопанин от градове и от села? Държавата досега не е взела законни мерки да не се излага неговият посев или посадения на зарази и болести, а с правилик е предоставено да се урежда тоя толкова важен въпрос. А тия именно бедни, отрудени, изтощени чакат само от нас — от отечественофронтовския Парламент. Техните очи са към нас обвърнати, и ние сме длъжни да ги обнадедим.

В законопроекта ясно се подчертава каква напаст заплашва страната ни. Аз ще избегна онова, което праждеговоривните досега казаха и за което дадох дани. Ще ви кажа само следното.

Ракът по картофите е засегнал толкова големи области в Полша, Естония и Летуния, че създава вече доста големи грижи на правителствата там.

Колорадският бръмбар, който е един безмилостен опустошител на картофената култура, го има в Франция, Германия и Полша. Ако допуснем този бръмбар да влезе в нашето земеделско стопанство, можете да си представите колко ще бъде нахвърнена доходността на нашето и без това дребно земеделско стопанство.

По нашия фасул от няколко години е констатирано да се явяват едни бактериални болести, които дават вече доста много поражения.

Помена се тук за средиземноморската плодова муха, която напада мандарините и портокалите, обаче по заседанията от компетентни лица тя е извънредно опасна за нашите ябълкови посадения. Можем да си представим, ако няма достатъчно ефективна растителна карантина, каква опасност заплашва нашите ябълкови култури в Кюстендилско, тъй ако щете и в цялата страна.

Розовият червей е опасен за нашето малко производство на памук. Слава Богу, в нашата страна го няма и не трябва да се допусне да влезе.

Маната и филксерата не дойдоха ли отвън? Нашата поговорка казва: „Бутич пръчка, пий вино.“ Обаче вижте филксерата и маната какви поражения нанася. И днес поел да изпълним чашата си с вино да пиеш, доста пот, труд и рискове трябва да се изживяват.

В житните растения „змиийското око“, което сдига стъблата на житата, дава доста големи поражения. Ред други плевели — също.

Всичко това нашето земеделско стопанство не го е познавало, но има вече голяма опасност, болести и зарази да нападат нашите земеделски култури, и това да нахвърни още повече нашето обедняло земеделско стопанство. Ние чакаме и ще чакаме още дълги години от нашата земя и дълг ни се налага сериозно да се замислим за ограничаване на и без това големите рискове, на които е изложен трудът на нашия обеднял, изтощен от непосилно напрежение селянини.

Ето защо парламентарната група на Народния съюз „Звено“ единодушно подкрепя предложението от г-на министра на земеделието и държавните имоти законопроект за упазване на страната от вънасянето и разпространението на опасни неприятелни и болести по растенията.

Обаче, за да може законът да даде реални резултати, а не бюрократично да бъде изпълняван, така както е прилаган правителството, с който е уредена тая толкова важна материя, необходимо е да се даде и една подходяща стройна организация на тази растителна карантина, която се предвижда с законопроекта. Досега нашата контрола намирам, че няма да оправдае задачите.

Ние имаме институт за защита на растенията с централа София и външни пунктове с инспекторати при митниците в София, Русе, Варна и Бургас. При тези митници се изпращат инспектори от Министерството на земеделието, за да проверяват земеделските растения, които минават през тях. Обаче самите тези инспектори са натоварени с другата своя агрономска служба и не могат да работят всеотдайно в изпълнение на това изследване, затуй опасността да нахвърлят тези болести е доста голяма.

В членове 3 и 4 на законопроекта се предвиждат наказания и глоби за онези вносители, които биха си позволили забикаляне на закона, обаче е необходимо да се предвидят наказания и за длъжностните лица, които биха допуснали поведи нехайство и недоглеждано пренасяне на болестите. Само така ще стреснем нашия крайно бюрократизирал се чиновник и поразредим крайно много претрупания чиновнически апарат.

В мотивите на законопроекта се изтъква необходимостта от строги мерки срещу онези лица, които поеднамерно и съзнателно могат да вънасят опасни вредители и болести, което сигурно е то-

пустимо, щом вносителят на законопроекта го подчертава в мотивите си, обаче трябва не могат да имат еднаква отговорност с ония, които неволно са внесли заразата в страната. Тук законопроектът е неутрален.

В нашата страна се гледа на този въпрос, бих казал, малко с лекота. Иде ви посоча как гледат на този въпрос в Русия. Само два примера ще ви посоча, за да видите с каква сериозност се отнасят там към този толкова важен от земеделско естество въпрос.

Преди всичко там има специални органи и служби, които не са като у нас, двойствени. При вноса на розовите издънки от нас те не позволиха посаденията да станат веднага в областите, за които бяха предназначени; най-напред ги посадиха близо до границата и там направиха известни наблюдения и изследвания. След няколко години пренесоха тези пръчки по-навътре в други области и там направиха същите изследвания и наблюдения. Чак след няколко години изпратиха пръчките в онези области, където искат да използват тази култура.

Друг пример. Главното командване на руската армия издаде една много строга заповед, щото всички цветя, букети, семена, корени и пр., които носят завръщащите се войници, да бъдат непременно унищожавани на руската граница и да не се внесе от тях абсолютно нищо. Това се направи с оглед да не би да се внесе в Русия някоя заразна растителна болест.

Със същата такава сериозност и строгост се работи и в Америка. Г-н министърът сам подчерта подобни закони в Франция и други страни. Няма какво аз да ги повтарям. У нас законът може да се изпъли от специални органи, но не и от служебни лица с раздвоен, а двойствена служба, които на растителната карантинна служба биха погледнали като на второстепенна и не така отговорна.

С тези констатации и препоръки, които настоява да се имат пред вид в комисията, парламентарната група на Народния съюз „Звено“ единодушно ще гласува този така важен и позакъснял малко законопроект, който по принцип приема. (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Има думата народният представител г-н Венелин Медаров.

Венелин Медаров (с): (От трибуната) Г-да народни представители! На вашето внимание е представен законопроект за упазване страната от внасянето и разпространението на опасни неприятели и болести по растенията. Както се казва в мотивите към законопроекта, а и вие сами знаете, невъзможно е и няма в света страна, която да се е изолирала и да не прибегва до международна обмяна. Напротив, страна, която има силно развит внос и износ, непрекъснато опреснява своето производство, влива нова кръв в своята индустрия и върви към стопански просперитет.

Така и ние сме принудени да внасяме зърно за преработка, посевен и посадъчен материал от растителен произход, като семена, калемки и др. на разни земеделски култури. Обаче покрай голямата полза, която имаме и добиваме, носи се рискът, че заедно с тези материали е възможно да бъдат пренесени и някои опасни болести и неприятели — паразити, плесени, бурени и други такива — па отглежданите у нас хлебни и други земеделски култури, които могат да вземат епидемичен и пасажен характер и да причинят гражданни загуби на нашето стопанство.

Отрадно впечатление прави това, че г-н министърът на земеделието и държавните имоти, като представител на отечествено-фронтовското правителство, полага грижи за вземане предпазни мерки в това отношение. Защото кой би отрече истината, че е сто пъти по-хубаво да се оградим и предпазим от евентуални злини, отколкото после да се лекуваме.

Г-да народни представители! Ако има сектор в нашия стопански живот, за който досега да са полагани най-малко грижи, то това е земеделският. Той е един от основните сектори, защото дава суровините за нашата индустрия. Взетите навреме мерки са двойно ползотворни. Да покрием навреме мялото, за да не го лопчат котките. Има хора, които при внасянето на такъв материал не само са движени от печалбата, която ще добият, но са и крайно недобросъвестни.

Ето защо мерките са необходими и наложителни. С това давам израз на разбирането на социалдемократическата парламентарна група и заявявам, че ще гласуваме така предложения законопроект. (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Ще пристъпня към гласуване.

Когато г-да народни представители приемат по принцип законопроекта за упазване на страната от внасянето и разпространението на опасни неприятели и болести по растенията, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка пета от дневния ред, която става точка четвърта:

Първо четене на законопроекта за допълнение на членове 4 и 6 от наредбата-закон за етажната собственост.

Моля секретаря да го прочете.

Секретар Рада Ноева (к): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за допълнение на членове 4 и 6 от наредбата-закон за етажната собственост

Г-да народни представители! 1. С закона за изменение и допълнение на закона за етажната собственост от 9 април 1943 г. се допуска да се раздели по съдебен ред една сграда по етажи

или части от етажи и без съгласието на всички участници в делбата, стига само съсобственият имот да може да се дели по този начин. Преди тази дата обаче съдилищата постановяваха, такива имоти да се продават като неподелями, щом всичките съдълатели не бяха съгласни, имотът да се поделат на етажи или части от етажи. Такива съдебни определения, постановени преди 9 април 1943 г., съставляват формална пречка, за да се допусне делба на имотите по етажи или части от етажи. В случаите обаче, при които имотите не са още продадени, ще следва да се допусне тия имоти да се поделат от съда по етажи или части от етажи, защото с това не ще бъдат засегнати ничий интереси, а ще се избегне продажта на имота, щом като съдълателите ще могат да получат в дял по един или повече апартаменти или отделни помещения от имота.

2. Констатиран са случаи, когато деловите в общите части на сгради в етажна собственост са определени несъобразно разпоредбата на чл. 6, алинея първа, с оглед на съотношението между стойностите на отделните помещения, а според продажните цени на тия помещения или според друг произволен критерий. Поради това налага се да се допусне поправка в разпределението на деловите, когато това разпределение не е направено съобразно казаната разпоредба, защото от това разпределение зависи и участието на отделните собственици в разходите за поддържане и поправка на общите части. Това особено е от значение при възстановяването на разрушените общи части в такива сгради от въздушните бомбардировки, за което възстановяване са изразходвани и ще се изразходват значителни суми.

Като излагам горното, моля, г-да народни представители, ако одобрите законопроекта, да го приемете и гласувате.

Гр. София, януари 1946 г.

Министър на правосъдието: Д-р М. Нейчев

ЗАКОНОПРОЕКТ

за допълнение на членове 4 и 6 от наредбата-закон за етажната собственост

§ 1. Към чл. 4, алинея втора, се прибавя следната

Забележка. Може да се допусне наново поделбата по горния начин и на имот, за който до 9 април 1943 г. съдът е постановил да бъде продаден на публична продаж, като неподделем, ако това се поиска преди да е възложен окончателно имотът по публичната продаж (чл. 820 от закона за гражданското съдопроизводство).“

§ 2. Към чл. 6, алинея първа, се прибавя следната

Забележка. Съсобственик, който смята, че деловите в общите части не са определени съобразно горната разпоредба, може в тримесечен срок от влизането на тази забележка в сила да поиска от областния съд да се поправи направеното разпределение. Постановеното от съда разпределение важи и за извършените вече разходи за възстановяване на разрушените от въздушни бомбардировки общи части. Определението на съда не подлежи на обжалване.“

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Има думата народният представител Йордан Чобанов.

Йордан Чобанов (к): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Законопроектът, представен от г-на министра на правосъдието, макар и да визира един специален и доста ограничен обект, иде да отговори на една осезателна нужда на нашата правна действителност. Още основният закон, уреждащ вещното право — законът за имуществата, собствеността и сервитутите — предвиждаше възможността една сграда да се дели реално на етажи и части от етажи. Бурно разрастващият се кооперативен строеж в столицата след първата световна война наложи да се регламентира по-отблизо материята със специален закон, който в основните си постановления ще трябва да се приеме за твърде удачен. Действителността наложи да се внесат с течение на времето известни корекции в този закон, каквото е изменението от 9 април 1943 г.

Тук обаче работата бе свършена само наполовина. За бъдеще време въпросът бе сполучливо разрешен: даде се възможност за онези случаи, които биха се представили след влизане на закона в сила, да се делят съсобствени сгради реално по етажи или части от етажи и без съгласието на всички участници в съсобствеността.

Що се касае обаче до ония случаи, които бяха отнесени до съдилищата преди датата на закона, този последният не внесе никакво изменение. В съдилищата на столицата висят не малък брой делбени производства, по които преди 9 април 1943 г. е било постановено да се изнесат на публичен търг като неподелями такива сгради, които прекрасно биха могли да се поделат на реални делове по етажи или части от етажи — само затова, защото всички съсобственици не са дали съгласието си за такава реална делба. И тук ние се натъкваме на едно истински безизходно положение. По така постановените продажби на целите, приети за неподелями имоти, състоящи се от няколко етажи или апартаменти, не може да се намери купувач от публичната продаж, тъй като пък законът против спекулата с недвижими имоти запрещава на всяко лице да купува, даже от публичен търг, недвижими имоти, надвишаващи неговите и на семейството му жилищни и професионални нужди. Тези производства стоят от години вече „замръзнали“ в изпълнителните участъци.

Предлаганата забележка към чл. 4 от закона иде да „раз-
мрази“ тези имобилизирани производства и да отговори по този
начин на изискванията на една очевидна правна и социална спра-
ведливост.

Вторият предлаган текст има още по-голяма актуалност с оглед
на предстоящото и започнато вече възстановяване на разру-
шени от бомбардировките столични съпритежателски сгради. При-
тиката показва, че още при построяването на тези сгради и учре-
дяване на съпритежателската общност най-често предприемачите
или други инициатори — обикновено лица материално много до-
бре поставени — със самия учредителен акт са запазили за себе
си най-ценните апартаменти, магазини и пр., обаче що се касае до
участието им в съсобствеността на общите части на сградата и в
разноските по поддържане на тези части, те са угрозили обик-
новено едно несъразмерно слабо свое участие. При такъв „лъв-
ско“ разпределение не се е минавало понякога без използване не-
осведомеността на другите съпритежатели.

Уместно е да се отбележи, че съгласно установената практика
една твърде голяма част от такава сграда се приема за обща.
Според един сполучлив израз, не са общи само вътрешните стени
на апартаментите и въздухът. Не само дворища, входове, стълбници
и изби и тавани спадат към общите части, но такива са и вън-
шните стени, подове, тавани и т. н.

Сега, когато въпросът за възстановяване на разрушена от бом-
бардировките София е актуален и се поставя в голям мащаб,
рисува се да се стигне до крещящи несправедливости, ако не се
възприеме новата предложена от г-на министъра на правосъдието
забележка към чл. 6 от закона. Рисува се, собственици на апар-
таменти от малка стойност да бъдат заставени, по силата на учре-
дителния акт, да участвуват в разноските по възстановяване на
общите части със суми, надвишаващи дори стойността на самия им
апартамент, докато собственици на най-ценните реални части от
сградата ще участвуват в това възстановяване с несъразмерно
малки суми. Предлаганата забележка е по-честе от наложителна не-
обходимост и отговаря тоже на изискванията на една напълно оче-
видна правна и социална справедливост.

По изложените съображения парламентарната група на Българ-
ската работническа партия (комунисти) ще гласува за предложе-
ния законопроект. (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Има думата народ-
ният представител Боян Стефанов.

Обаждат се: Отсъства.

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Следващ оратор е
народният представител Филип Георгиев Филипов.

Филип Г. Филипов (р): (От трибуната) Г-ни и г-да народни
представители! Под режима на етажната собственост попадат пред-
имно гражданите на големите центрове. Преди режима на етажната
собственост имаше друг закон — за кооперативен строеж на жи-
лищни сгради — и той е родоначалник на закона за етажната соб-
ственост. На нас е известно, че големите центрове у нас, предимно
столицата, можаха да се застройят, благодарение на кооперативния
строеж, който даде възможност на дребните съществувания —
чирковничество, занаятчийство и други подобни слоеве от нашия
народ — да вложат своите спестявания, да направят дори задъл-
жения, за да могат да създадат за себе си жилища.

Обаче в периода особено на 1928/1929 г., когато и нашата сто-
лицата се зароди в по-силен темп кооперативният строеж, бдятел-
ността на българската държава беше толкова слаба, че даде въз-
можност да се извършат неща, които създаваха непрестанни
борби в кооперативните собственици, а в последствие и
в етажните. Защо? Защото тогава, когато се строеха кооперати-
вните сгради, Министерството на благоустройството не прозря, че
мнозина от предприемачите, които строеха тези постройки, нямаха
уредени отношения със собствениците на местата на тези
сгради. Сключваха се частни договори с оглед да се заобикалят
законите и да се опити българската хазна — неща, които дадоха
преимущество на предприемачите, обаче влошиха положението на
онези, които в последствие станаха притежатели на части от тях
имоти.

От тук се създадоха най-големите несправедливости, които нало-
жиха последователно, години наред да се правят изменения в за-
кона за кооперативен строеж на жилищни сгради и да стигнем в
последствие до самия закон за етажната собственост, за да се пре-
сече пътят на игрите, пътят на торгоза на дребните собственици в
кооперативните постройки, а след това и в съпритежателските до-
мове. Игрите бяха тъкмо в тази насока, че се вземаха от пред-
приемачите и собствениците на местата най-ценните части в коопе-
ративните, а в последствие в съпритежателските домове, като оцен-
ката на тях части беше ниска и се товарише другите съпритежа-
тели за сметка на първите. Вземаха се особено ценните, джип-
ските помещения на ниски цени, а се слагаха високи цени за апар-
таментите на първите, вторите, третите, четвъртите етажи. Законът
за етажната собственост, който животът подсказва, измени много
положения, премахна много неправди и създаде спокойствие за
собствениците в съпритежателските домове.

С забележката към чл. 4 от закона за етажната собственост се
цели да се даде възможност на тях, които по една или друга при-
чина не са могли преди 9 април 1943 г. да направят онова, което
в последствие законът допуска, именно поделба на съсобствен имот
на етажи и части от етажи, да го направят. Дава се възможност на
всички онии, които преди 9 април 1943 г. са били заплашени с из-
насяне на съсобствен имот на публична продажба, да го поделат на
части.

Забележката към чл. 6 дава възможност особено сега, когато
много съпритежателски домове пострадаха от въздушните бом-
бардировки, да се разпределят изхарчените суми за възстановя-
ването съобразно стойността, която има всяка отделна част на съ-
притежателския дом. Сега много недобросъвестни съпритежатели
слагат по-големи тежести върху онии, които имат апартаменти на
втория или третия етаж.

Смятам, че този законопроект, който г-н министърът на право-
съдието внесе, за да даде възможност именно за удовлетворение
на тия нужди, които са посочени в мотивите, е навременен и за-
това радикалната парламентарна група ще гласува за него. (Ръко-
плескания)

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Има думата народ-
ният представител г-н Давид Иерохам.

Давид Иерохам (с): (От трибуната) Г-да народни предста-
тели! Етажната собственост е собственост на модерните времена.
Тя не е собственост на цял имот, а на части от него. По класи-
ческото право, един имот, който принадлежи на няколко лица,
може да се подела хоризонтално. Това значи, че той може
да бъде поделен от съдилищата без съгласието на собствени-
ците, само ако има отделни покриви за всяка част от него, от-
делни входове и отделни очертани граници.

Модерното право позволява един имот да бъде поделен и вер-
тикално. Това значи, че отделните части на имота имат общ по-
крив, общи входове, общи стени и други общи части. Чрез такъв
делаж ние имаме собственици на отделни етажи или части от
етажи в един и същ имот, в едно и също здание.

Нашият закон за собствеността е модерен закон. Той допуска етаж-
ната собственост за всеки недвижим имот. Законът за изменение
и допълнение на закона за етажната собственост от 9 април
1943 г. допуска да се раздели по съдебен ред една сграда по етажи
или части от етажи без съгласието на самите съсобственици.

Преди 9 април 1943 г. съдилищата постановяваха, такива имоти
да се продават като неделими, щом всички съделители не са
съгласни имотът да се поделат на етажи или на части от етажи.
С забележката към чл. 4, която сега се иска от починалия мини-
стер на правосъдието, се гони целта, съдилищата да разрешават тия
решения и да постановяват решения, които ще позволят да се раз-
делат неделими досега имоти на етажи или на части от етажи.
Това е справедливо, и аз от името на парламентарната група на
социалдемократите заявявам, че ще гласуваме за тази забележка,
тъй както тя е предложена. (Ръкоплескания)

Забележката към чл. 6 се отнася главно до столица София.
Тук, когато се изградиха много кооперации и когато се купу-
ваха отделните апартаменти набързо, стана нещо несправедливо.
Един купувач купува апартамент на първия етаж скъпо и пре-
скъпо. Друг купува друг апартамент на V или VI етаж много по-
евтино, защото стойността му е по-малка, обаче, когато се раз-
пределят деловите в общите части, разпределят се равномерно. Тъ-
си платил, да кажем, 200 хиляди лева за един апартамент на първи
етаж и си взел 50 хиляди лева делове в общите части. Онези, които
е взел един апартамент на петти или шестия етаж и е платил
само 100 хиляди лева, и на него са дали същите делове. Тази за-
бележка към чл. 6 иде именно да разреши този въпрос — този
хора, които са платили повече за апартаментите си, да имат
делове в общите части съобразно стойността, която са пла-
тили за апартаментите си. И когато днес след бомбардировките
има да се поправят общи части на съпритежателските имоти, ще
трябва всеки един при поправката на тези общи части да понесе
от разноските таква част, каквато му се пада съобразно стой-
ността, която той е платил за апартаментата.

Това нещо е справедливо, и ние ще гласуваме и за тази за-
бележка, тъй както е предложена от г-на министъра. (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Има думата народ-
ният представител г-н Иван Каменов Тодоров.

Иван Каменов (зв): (От трибуната) Уважаеми народни предста-
вители и представители! Радостно е, че дневният ред на днеш-
ното заседание е едно отражение на политиката, която ще про-
вежда правителството на Отечествения фронт — политика за за-
крила на нашето село, на селския труд и на слабите икономически
съществувания. След като ние се занимахме с закон, с който
се цели да се внесе подобрене в нашето земеделско произ-
водство, да бъде то улеснено и да може трудът на земеделското
население да бъде възнаграден най-добре, сега ние се занимаваме
с един закон, който, колкото и да е малък по обем, със съдържа-
нието си идва да задоволи една извънредно голяма нужда в нашата
общественост. В този момент, когато ние се занимаваме с този за-
конопроект, хиляди български граждани с трепет очакват той да
стане закон, за да могат да спасят своя покрив.

Било поради липса на сговорчивост между сънаследници или
съсобственици, било поради нечестите, които създаване законът
хора, които имаха къщи, в които да живеят, по формални причини
не можаха да ги разделят и затова трябваше да бъдат изнасяни
на публична продажба и да останат те без такива. С този законо-
проект, с забележката към чл. 4 се отстранява такава угроза за
много български граждани. Затова именно този законопроект е
посрещан с радост от много български граждани, които очакват
той да разреши една важна за тях задача. Затова именно законо-
проектът спира вниманието и на Народното събрание и затова той
така единодушно се одобрява.

И аз дължа да заявя, че и парламентарната група на Народния
съюз „Завед“ ще гласува единодушно за този законопроект, защото

ващото той идва преди всичко да защити и да подпомогне слабите съществуващи, що се отнася до поделбата на имотите.

Забележката към чл. 6 също идва да отстрани една неправда, да отстрани една аномалия, която често пъти ни довежда до абсурдното състояние, един съпритежател в една етажна собственост, който има апартамент с по-малка стойност, да плаща за поддържането на тая етажна собственост толкова, колкото онзи, който има апартамент с много по-голяма стойност. Това се дължи на оная свобода или на онова своеволие, което са могли да проявят било собствениците на местата, на които се е строило, или пък онзи, които са строили.

И в единия и в другия случай се отстранява тази неправда. Ето защо този законопроект, така както ни се предлага от г-на министра на правосъдието, ние ще го гласуваме с единодушие. (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Понеже няма записани други оратори, ще пристъпим към гласуване. Който от г-да народните представители приемат на първо четене законопроекта за допълнение на членове 4 и 6 от наредбата-закон за етажната собственост, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Пристъпваме към точка шеста от дневния ред, която става точка пета:

Първо четене на законопроекта за допълнение на чл. 105 от закона за нотариусите.

Моля г-на секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Йордан Чобанов (к): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за допълнение на чл. 105 от закона за нотариусите

Г-да народни представители! Съгласно алинея пета на чл. 105 от закона за нотариусите, при продажба на недвижими имоти, ако действително уговорената цена е по-малка от пазарната цена на имота, разликата следва да се счита за дарение и да се таксува като такава. Предпоставката, от която изхожда тази разпоредба, е, че част от продажната цена се укрива, за да не се плащат мита върху укритата част от сумата.

Тази разпоредба не би следвало да се прилага по отношение на продажбите на жилищни помещения, които взаимноспомогателните и осигурителни каси при професионалните организации на държавните и общински служители извършват в полза на своите членове, тъй като в случая не може да се допусне, че въпросните каси ще укриват продажната цена на имота, а от друга страна покупките стават с дребните спестявания на служителите, които не бива да бъдат обременявани с заплащането на допълнителната такса, за която се говори в алинея пета на чл. 105.

Социалната справедливост на предлаганото изменение особено изпъква, като се има пред вид фактът, че изплащането на купените от касите жилищни помещения продължава десетки години, поради което е възможна една твърде голяма разлика между покупната и пазарната цена на едно и също помещение след изплащането му, когато обикновено се издава нотариалният акт на купувача. Така, известни са случаи, когато такива каси са уговорили продажни цени на апартаменти 100—200.000 лева, а днешната пазарна цена е 1—2.000.000 лева, и купувачът, за да вземе нотариален акт, след като в продължение на 10—20 години с мъка е отделял средствата за изплащането на апартамента, днес трябва да плати нотариални мита върху пазарната цена почти толкова, колкото е заплатил за него.

По тия съображения моля ви, г-да народни представители, да гласувате и приемете тук приложенния законопроект.

София, януари 1946 г.

Министър на правосъдието: Д-р М. Нейчев

ЗАКОНОПРОЕКТ

за допълнение на чл. 105 от закона за нотариусите

Параграф единствен. Към алинея пета на чл. 105 се прибавя следната:

Забележка. Тази разпоредба не се прилага при продажби на жилищни помещения от взаимноспомогателните и осигурителните каси при професионалните организации на държавните и общински служители в полза на техните членове.

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Има думата народният представител г-н Минчо Дойчев Минчев.

Минчо Минчев (к): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители и представители! След историческото дело на 9 септември, когато чрез всенародното въстание, организирано и ръководено от Отечественния фронт, нашата страна беше спасена от надвисналата над нея трета национална катастрофа и народът ни избавен от неизмерими страдания и нещастия, стана между другите изменения изменение и в самата социална структура на нашата страна. След 9 септември имаме на мястото на старата държава нова такава, която се изгражда и укрепва като демократическа и социална държава. От защитник на спекулантско-експлуаторския капитал, който десетки години подред ограбваше безмилостно целия български народ, новата държава след 9 септември се яви като защитник на икономически слабите слоеве на нашия народ, т. е. защитник на огромното мнозинство на българ-

ския народ, който чрез своята героична борба доведе спасителното дело на 9 септември. Държавните и обществените служители активно подкрепиха новата държава, но същевременно те бяха при най-тежки материални условия на живот и най-чувствително засегнати от икономическите и финансовите промени през годините на войната.

Както се изнесе при разискването на законопроекта за даване еднократна помощ на държавните и общинските служители, проблемът за същите е важен, следва да бъде проучен сериозно, и правителството трябва да полага постоянни грижи за разрешението му.

Предлаганото допълнение на чл. 105 от закона за нотариусите не си поставя тази огромна задача. То има по-скромна задача, а именно да помогне на една категория бедни държавни и общински служители, които през целия си живот са отделяли от своя и на семейството си оскъден зальк, за да се сдобият с необходимото за тях и семейството им жилище. При професионалните организации на държавните и общинските служители има взаимноспомогателни и осигурителни каси, в които същите внасят минимални вноски. Целта на съществуващите взаимноспомогателни и взаимноосигурителни каси е да осигурят на членуващите при тях държавни и общински служители помощи, платими при смърт или преживяване на определен срок. От така събраните средства касите влагат в постройка и в закупуване на жилища, с които снабдяват нуждаещите се свои членове. Понеже държавните и общинските служители, членуващи при касите, поради ограничените си материални възможности, не са в състояние да заплатят веднага стойността на закупените от тях жилища, касата, която им продава построените жилища на костуема цена, ги продава с договор за обещание за продажба на дългосрочно изплащане. Чак след пълното изплащане на жилищните сгради от купувачите условията собственици, касата е задължена да им прехвърли правото на собствеността върху същите имоти по нотариален ред, като при прехвърлянето нотариалните разноски, митата, гербът, общинският налог и другите разноски са за сметка на купувачите държавни или общински служители. Тези разноски по прехвърлянето на правото на собственост напоследък са твърде увеличени, а за държавните и общинските служители изключително обременителни, понеже същите са в зависимост не от уговорената, а от действителната пазарна цена на имота, която цена сега е многократно по-голяма, отколкото уговорената и пазарна цена на имота преди 10 или 15 години, когато е станало предаването на тези имоти на държавните и общинските служители в условна собственост от съответната взаимноспомогателна каса при професионалната им организация.

До действително на чл. 10 от закона против спекулата с недвижими имоти, 20 февруари 1945 г., когато същият е бил отменен, нотариусите, освен таксите върху уговорената цена на имота, събираха още 2% мито и 1% герб върху разликата между уговорената цена и два и половина пъти данъчната оценка на имота, когато първата е по-малка с два и половина пъти от данъчната оценка. След отменяването обаче на чл. 10 от закона против спекулата с недвижими имоти следва да се събира 2% мито и 1% герб, но върху разликата между уговорената цена и пазарната цена на имота.

Като се има пред вид обаче, че пазарната цена е отскочила многократно пъти нагоре, така, ако двуетажните апартаменти са били продавани на членовете на касата преди 10 години по 160—180 хиляди лева, сега пазарната оценка на тия имоти е 1.200.000 лв. до 1.500.000 лв., а дори и повече, при сега съществуващата алинея пета на чл. 105 от закона за нотариусите, тия дребни чиновници, които са късали в продължение на десетки години от своя и на депата си зальк, да заплащат аконитетите и лихвите за закъснение, за да могат да се сдобият с подслон, сега, когато са изплатили вноските си, не ще могат да оформят правото си на собственост поради това, че са необходими нотариални и други разноски в размер, равен на платеното за придобиване на жилището.

Очевидно това би било крайно несправедливо спрямо тия, които в продължение на десетки години не са си дояждали и са търпели лишения във връзка с задоволяването на минималните ежедневни нужди на семействата си. Разпоредбите на алинея пета на чл. 105 от закона за нотариусите изхожда от предпоставката, че част от имота се укрива при оформяването на собствеността по нотариален ред, за да не се платят митата върху укритата част. Създадените взаимноспомогателни и осигурителни каси при професионалните организации на държавните и общинските служители обаче са обществени уредби и не може да се допусне, че същите ще укриват продажната цена на имота.

Допълнението на алинея пета от чл. 105 на закона за нотариусите не представлява благоприятствование на една категория граждани, а само изправяне на една допусната грешка на базата на социалната справедливост.

Работническата парламентарна група, изхождайки от тия съображения, които са съображения на социална справедливост, ще гласува предложеното допълнение на алинея трета от чл. 105 на закона за нотариусите. (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Има думата народният представител г-н Драгомир Христов Вълчков.

Драгомир Христов Вълчков (зв): (От трибуната) Г-да народни представители! Отечественофронтовската власт с програмата си от 17 септември 1944 г. оповести, че ще работи за възтържествуването на социалната правда и въвеждане в българската държава на закони, които да ползват българските граждани. Един от

тези закони, който си поставя тази цел, е законопроектът за допълнение на чл. 105 от закона за нотариусите, който днес ни се представя от г-на министра на правосъдието.

Какво в същност се цели с това допълнение на чл. 105 от закона за нотариусите? Цели се да се даде на известна категория български граждани социална правда, да не се осъществяват тия български граждани, когато са изправени пред нотариуса да изповядват една покупко-продажба на недвижим имот, респективно на апастамести в София.

Парламентарната група на Народния съюз „Звено“, ръководена от социална правда, намира, че законопроектът е навременен и ще го гласува.

Както знаете, при обикновените покупко-продажби е предоставено на нотариуса да проучва по всевъзможни начини действителната пазарна цена на имота и да изиска удостоверение за средната пазарна цена на имота. Справедливостта на този законопроект се състои в това, че взаимнопомагателните каси, макар и частно-правни, върху които има публично-правен контрол, не могат да издават други удостоверения, освен удостоверения за действителната пазарна цена на имота, и следователно неосправедливо ще бъдат товарени техните членове купувачи с нотариални мита, когато има едно голямо нарастване в стойността на имотите.

Имотите се продават с договорно обещание за продажба, да речем, отпреди 10 години, а купувачите ще се снабдяват с нотариални актове след други 10 години. Естествено е, че в един такъв промеждутък от време цената на имотите значително ще нарастне, обаче никой морал не може да обременя този човек, който е къс от злъжка си, за да се снабди с жилище, с излизни разходи.

Ние ще гласуваме законопроекта.

Понеже при гласуването правилника за вътрешния ред на отечественофронтовското Народно събрание пожеланието от всички страни беше да не се обръща то на говорилия, а да бъде търпелив Парламент, аз предлагам да гласуваме законопроекта по спешност и на второ четене. (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Има думата народният представител г-н Петър Каменов Паунов.

Петър Каменов (з): (От трибуната) Г-да народни представители и представители! Всички сме със съзнанието, с убеждението, че първият отечественофронтовски народен Парламент трябва да се различава от бивните парламенти на фашистките правителства. Ние всички дадохме дума пред своите избиратели, че нашият Парламент няма да бъде говорилня, а ще работи ударно и ще дава онова, което е нужно за българския народ. От името на парламентарната група на Българския земеделски народен съюз аз заявявам, че ние ще гласуваме законопроекта за допълнение на чл. 105, алинея пета, от закона за нотариусите.

Г-да народни представители! В какво се състои това изменение? В чл. 105 от закона за нотариусите е казано така: „Когато става продажба на недвижим имот, то разликата от уговорената цена на имота и действителната пазарна цена се взема като дарение и се таксува от нотариуса с герб, мита и такси“. Но когато са станали продажби от много години напред от страна на взаимнопомагателните и осигурителните каси на техните членове, които са отделили от злъжка си, за да си купят жилище, тия членове трябва да бъдат освободени от плащането на нотариални мита за разликата между цената, която е уговорена, и днешната продажна цена. Това именно се иска от г-на министра с предлагания законопроект.

Справедливо е, г-да народни представители, да се освободят членовете на тия професионални организации от плащането на тия мита, защото асъл не може да се помисли, че тия професионални организации ще излъжат нотариуса за цената, която са уговорили за този или онзи имот.

Намирам, че е целесъобразен и навременен внесенният законопроект, защото има за цел да премахне една несправедливост. Повтарям, че ще го гласуваме така, както той е представен. (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Има думата народният представител г-н Ефрем Митев.

Ефрем Митев (с): (От трибуната) Г-да народни представители! Внесеното допълнение към чл. 105 от закона за нотариусите чрез една забележка само има за цел да подпомогне икономически слабите — задача, която още поставил Отечествения фронт. Към това, което изказаха преждеговорившите, няма какво да се добави освен да се пожелае, в комисията, която ще разгледа този законопроект, да се прибави, че се засягат от това допълнение и членовете на всички други взаимнопомагателни каси, в които влизат също така много дребни съществувания, защото се предполага, че и те, както и тия каси, които се виждат в забележката, няма да имат за цел да осъществяват държавата и че техните покупко-продажби не са от такъв характер, че да осъществяват фиска. Трябва да бъдат и те покровителствувани от тая забележка.

Парламентарната група на социалистите ще гласува законопроекта с това допълнение. (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Има думата народният представител г-н Любен Георгиев.

Подпредседатели: { ПЕТЪР ПОПЗАТЕВ
Д-р ПЕНЧО КОСТУРКОВ

Любен Георгиев (р): (От трибуната) Г-да народни представители! Законопроектът, който е сложен на разглеждане днес, е от голямо значение, защото е един социален закон, който цели да подобри положението на слабите икономически съществувания, на чиновниците, на дребните спестители, които са вложили своите спестявания в изграждането на свои жилища.

Законопроектът създава една нова забележка към алинея пета на чл. 105 от закона за нотариусите, според която алинея при по-купко-продажбата на недвижим имот нотариусът събира такси и съдебни мита върху разликата между продажната и действителната пазарна цена. Самите страни, които участвуват в продажбата, са длъжни най-добросъвестно да определят цената на имота, който е предмет на покупко-продажбата. Нотариусът пък е длъжен да направи една проверка сам или със своите органи и ако установи, че между продажната цена и пазарната цена има разлика, той е длъжен да състави акт и да издаде наказателно постановление. В такъв случай разликата, която съществува между действителната и пазарната цена, се счита за дарение и върху нея се събират допълнителни мита. С законопроекта се цели да се облекчи положението на чиновниците и дребните съществувания, които с дългогодишни спестявания са успели да си купят свое жилище на дългосрочно изплащане и сега, след погасяването на големи лихви и анюитети, те се намират в невъзможност да се снабдят с нотариален акт за право на собственост, заради това, че разликата между определената цена при продажбата и днешната цена на имота е грамадна.

Законопроектът на г-на министра на правосъдието е своевременно и целесъобразен, защото цели да подобри положението на тия дребни съществувания — една цел, която е легнала и в програмата на Отечествения фронт от 17 септември 1944 г., според която правителството на Отечествения фронт има за задача да подобри положението на слабите икономически съществувания чрез редица мероприятия.

Парламентарната група на Радикалната партия намира този законопроект за целесъобразен и навременен и заявява, че ще го гласува. (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Други записани оратори по този законопроект няма. Ще пристъпим към гласуване.

Когато г-да народни представители приемат на първо четене законопроекта за допълнение на чл. 105 от закона за нотариусите, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Предложението на народния представител Драгомир Христов, законопроектът за допълнение на чл. 105 от закона за нотариусите да бъде приет и на второ четене по спешност, не може да се приеме, защото противоречи на правилника за вътрешния ред на Народното събрание, според който само правителството може да предлага даден законопроект да се приеме по спешност и на второ четене.

Следната точка от дневния ред е:

Първо четене на законопроекта за изменение и допълнение на глава пета от закона за подобрене земеделското производство и упазване полските имоти.

Пред вид на това обаче, че времето е доста напреднало и че парламентарните групи не са посочили своите оратори по този важен законопроект, председателството предлага той да бъде разгледан в утрешното заседание на Народното събрание.

Като г-да народни представители са съгласни с това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

За утрешното заседание председателството предлага следния дневен ред:

1. Одобрение на предложението за одобрение 10. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 28 декември 1945 г., протокол № 187 — относно начина за изнасянето на експортни цигари и рязан тютюн за лула и определяне размера на бандителното право върху тях.

2. Първо четене на законопроекта за изменение и допълнение на глава пета от закона за подобрене на земеделското производство и упазване на полските имоти.

3. Второ четене на законопроекта за допълнение на членов 4 и 6 от наредбата-закон за етажната собственост.

Първо четене на законопроектите:

4. За безвъзмездно отстъпване държавния архив, бивша собственост на Проф. Иван Д. Шишманов, на Българската академия на науките и изкуствата в София.

5. За продажба на една трета идеална част от млекопроизводителното стопанство „Чайка“—Красно село (София), бивша собственост на проф. д-р Георги Ненков.

Когато от г-да народните представители са съгласни с така предложения дневен ред за утрешното заседание, 1 февруари, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Заседанието се закрива.

(Закрито в 19 ч. 15 м.)

Секретари: { РАДА НОЕВА
ИОРДАН ЧОБАНОВ

Началник на Стенографското отделение: ДОНЧО ДУКОВ